EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Ulkoasiainvaliokunta

2004/2214(INI)

21.4.2005

LAUSUNTO

ulkoasiainvaliokunnalta

kansalaisvapauksien ja oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

terrorismin vastaisesta EU:n toimintasuunnitelmasta
(2004/2214(INI))

Valmistelija: Jaime Mayor Oreja

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään päätöslauselmaesitykseen seuraavat ehdotukset, joiden lähtökohtana on, että terrorismia ei voida hyväksyä missään tilanteessa:

1. Suosittelee neuvostolle, että:

   a) terrorismin vastaista toimintaa ei pitäisi nähdä ainoastaan unionin painopisteenä ja Euroopan turvallisuusstrategian alaisen ulkoisen toiminnan keskeisenä osana, vaan terrorismi (erityisesti sellaisten radikaalien ryhmien terrorismi, jotka väittävät puolustavansa islaminuskoa, etenkin jos tämä huomioidaan yhdessä joukkotuhoaseiden leviämisuhan kanssa) olisi nähtävä Euroopan kansalaisiin kohdistuvana tärkeänä ongelmana ja demokratian, oikeusvaltion periaatteen, Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan uhkana;

   b) neuvosto tekee tästä sisäisestä ja ulkoisesta painopisteestä täysin selvän kaikessa kanssakäymisessään kolmansien valtioiden kanssa;

   c) neuvosto ottaa huomioon terrorismin luonteen moninaisuuden, siihen liittyvät organisaatiot ja sitä omiin tarkoituksiinsa tukevat, rahoittavat ja harjoittavat valtiot ja valtiosta riippumattomat toimijat sekä sen tosiseikan, että terrorismi on arvaamaton ilmiö, joka noudattaa omaa aikatauluaan (tämä koskee erityisesti sellaisten radikaalien ryhmien terrorismia, jotka väittävät puolustavansa islaminuskoa); ottaa huomioon tarpeen kehittää nopeasti pikemminkin proaktiivista kuin reaktiivista unionin politiikkaa terrorismin torjumiseksi;

   d) neuvosto hyväksyy perusperiaatteen, että mikään valtioista riippumattomien toimijoiden ja valtioiden tukeman tai valtioiden harjoittaman terrorismin vastainen ulkoinen toimi ei voi olla todella tehokas, ellei se perustu unionin todelliseen vakaumukseen ja vakaaseen päätökseen ja ellei se saa hyvin asioista perillä olevan suuren yleisön tukea;

   e) neuvosto käy kaiken muotoisen terrorismin vastaista taistelua käyttäen kaikkia oikeusvaltion periaatteen ja unionin kautta saatavilla olevia välineitä ihmisoikeuksia täydellisesti kunnioittaen ja eliminoimalla ääriliikkeitä ja suvaitsemattomuutta, kehittämällä parempia välineitä kutakin terrorismin muotoa koskevien erityispiirteiden käsittelemiseksi, toimittamalla apua sitä tarvitseville valtioille, valvomalla tarkasti kaikkia vaarallisia aineita ja varmistamalla riittävä suojelu uhreille;

   f) neuvosto ottaa käyttöön erityisvälineitä kaikkien terroristijärjestöjen vastaisessa taistelussa ja ottaa huomioon sen tosiasian, että kullakin järjestöllä on omat tavoitteensa, organisaatiorakenteensa ja toimintatapansa;

   g) neuvosto hyväksyy kattavan ja pitkän aikavälin strategian, joka on suunnattu puuttumaan tekijöihin, jotka myötävaikuttavat terroritoimien radikaalistumiseen ja uusien terroristien värväämiseen, integroimalla unionin kaikki saatavilla olevat

politiikan välineet, mukaan lukien sen koko ulkoinen toimintapolitiikka (YUTP, ETPP, kauppa, kehitysyhteistyöapu jne.) sekä tuki uhreille, tehokas yhteistyö oikeus- ja poliisiviranomaisten kanssa, köyhyyden torjunta, konfliktinehkäisy sekä perusoikeuksien ja oikeusvaltion edistäminen;

h) neuvosto vaatii, että kaikkien kolmansien maiden on tunnustettava täydellisesti kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivallan pakollisuus, ja julistaa, että terrorismi on rikos ihmisyyttä kohtaan, jota tarpeen vaatiessa olisi käsiteltävä kansainvälisessä rikostuomioistuimessa;

2. Suosittelee, että unionin terrorismin vastainen politiikkaa saatetaan yhtenäisemmäksi ja tehokkaammaksi kolmansien maiden osalta:

a) edistämällä kolmansien maiden kanssa käytävää terrorismia koskevaa poliittista vuoropuhelua;

b) puuttumalla terrorismin tukemisen monitahoiseen kysymykseen myös maltillisten islamilaisten maiden tukemisen avulla;

c) soveltamalla tiukasti terrorismin vastaista lauseketta, joka on liitetty kolmansien maiden kanssa tehtäviin sopimuksiin;

d) luomalla EU:n ulkosuhteita koskevat Euroopan parlamentin vuonna 2002 ehdottamat toimielinten väliset käytännesäännöt;

e) edistämällä sellaisten kansanvälisten ja alueellisten organisaatioiden kanssa tehtävää yhteistyötä, joilla on avainasema rauhan ja turvallisuuden ylläpitäjänä kuten Yhdistyneet kansakunnat (erityisesti turvallisuusneuvosto ja sen terrorismin vastainen komitea), ETYJ, Euroopan neuvosto ja NATO;

f) edistämällä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) tiukkaa ja tehokasta maailmanlaajuista täytäntöönpanoa, millä valtioista riippumattomia toimijoita ja valtioita, jotka eivät ole ydinsulkusopimuksen sopimuspuolia, kielletään hankkimasta ydinaseita, kemiallisia aseita tai biologisia aseita, ja kehotetaan toimimaan yhteistyössä turvallisuusneuvoston mainitulla päätöslauselmalla perustaman komitean kanssa;

g) parantamalla tehokkuutta seuraavilla aloilla: terroristien epäiltyä toimintaa koskeva tiedonvaihto, terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskeva yhteistyö ja nopea toiminta terroritekojen yhteydessä; erityisiin toimiin olisi ryhdyttävä erityisesti Europolin, Interpolin ja Eurojustin yhteistyön parantamisen varmistamiseksi, kansainvälisten rahansiirtojen valvonnan parantamiseksi ja terrorismin ja rikollisuuden muiden muotojen yhteyksien paljastamisen/ehkäisemisen tehokkuuden parantamiseksi;

h) osallistumalla tehokkaalla tavalla terrorismin vastaisen strategian luomiseen, mitä YK:n pääsihteeri kannattaa 21. maaliskuuta 2005 päivätyssä raportissaan "Laajempaan vapauteen – Kehitystä, turvallisuutta ja ihmisoikeudet kaikille", jonka tarkoituksena on saada ihmiset taivutetuksi luopumaan terrorismista tai terrorismin tukemisesta, kieltää

terroristeilta varojen ja materiaalin saamiseen, ehkäistä valtioita tukemasta terrorismia, kehittää valtioiden kykyä päästä voitolle terrorismista ja puolustaa ihmisoikeuksia – strategiaa, jonka on noudatettava tiukasti oikeusvaltion periaatetta ja ihmisoikeuksien yleistä kunnioitusta uhkia, haasteita ja muutosta käsitelleessä raportissa annetun uhan ja terrorismin määritelmien mukaisesti;

i) saattamalla kaikki jäsenvaltiot ja EU:n allekirjoittamaan ja ratifioimaan 12 nykyistä kansainvälistä terrorismin vastaista sopimusta; hyväksymällä kahdeksan OECD:n laatimaa terrorismin rahoitusta koskevaa erityissuositusta ja pyytämällä kaikkia niitä kolmansia maita, joiden kanssa unioni on tekemisissä, tekemään saman;

j) toimeenpanemalla korkea tason paneelin raportissa annetut suositukset, jotka koskevat ydinaineen, radioaktiivisen aineen, kemikaalien ja biologisten aineiden toimittamisen tiukkaa valvontaa ja vankkojen terveydenhuoltojärjestelmien luomista ottaen huomioon, että Euroopan turvallisuusstrategiassa mainitaan, että jotkin terroristiryhmät aikovat aiheuttaa valtavan määrän uhreja;

k) soveltamalla EU:n ja Yhdysvaltojen julistusta vuodelta 2004 terrorismin torjunnasta.

3. Suosittelee, että unionin ulkopuolista vakautta on lisättävä hyödyntämällä kaikkia unionin saatavilla olevia välineitä ja resursseja ulkoisten toimien toteuttamiseksi. Tähän pyritään:

a) tukemalla komission kehittämää avustusstrategiaa, joka koskee kolmansien maiden auttamista selviytymään terroriuhista. Kyseistä strategiaa toteutetaan parhaillaan CARDS-, TACIS- MEDA- ja muiden vastaavien. ohjelmien kautta;

b) soveltamalla strategiaa kaikilla unionin ulkoisten toimien alueilla (kuten tapahtui äskettäin Euroopan naapuruuspolitiikan toimintasuunnitelmien terrorismiin liittyvien osien yhteydessä) ja kaikkiin tärkeimpiin kehitysapuohjelmiin;

c) tehostamalla siviili- ja sotilasoperaatioita koskevan nopean toiminnan järjestelmän käyttöä;

d) perustamalla Euroopan terrorismin uhrien tukivirasto komission hallinnollisena yksikkönä niiden Euroopan kansalaisten yhteyspisteiden luomiseksi, joiden perusoikeuksia on loukattu Eurooppaa ja muuta maailmaa koskevan terroristiuhan takia;

e) perustamalla vastaavia toimistoja YK:n uuden terrorismin vastaisen strategian yhteydessä; strategian tavoitteena on toimittaa tukea kaikille terrorismin uhreille riippumatta siitä, mistä he ovat kotoisin;

f) valitsemalla terrorismien uhrien kansainvälisen muistopäivän.

4. Suosittelee, että Euroopan perustuslain tarjoamia vaihtoehtoja hyödynnetään tästä eteenpäin seuraavanlaisten aloitteiden kehittämiseksi:

a) valmiussuunnitelmien välitön hyväksyminen (sekä uhkien estämisen yhteydessä että avun toimittamiseksi terroristihyökkäyksen sattuessa) molemminpuolista avunantoa koskevan yhteisvastuulausekkeen toimeenpanemiseksi terroristiuhkausten tai -hyökkäyksien estämiseksi perustuslain I-43 artiklan mukaisesti;

b) tarvittaessa erityisten poliisi- ja/tai sotilaallisten toimien käyttö Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (ETPP) yhteydessä osana unionin vastausta terrorismiin;

c) pöytäkirjassa 23 ilmoitetun pysyvän rakenteellisen yhteistyön ja taisteluyksiköiden mukauttaminen uusien tehtävien hoitamiseksi, mikä myös tarkoittaa C4 ISR -järjestelmiin (ohjaus, valvonta, viestintä, laskenta, tiedustelu, seuranta ja tunnistaminen) liittyvien puutteiden poistamista;

d) sellaisten asevoimien käyttöä koskevien selvien kriteerien luominen, joissa otetaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin 21. maaliskuuta 2005 päivätyssä raportissa esittämät suositukset sekä YK:n turvallisuusneuvoston ensisijainen asema pyrkimyksissä yhteiseen turvallisuuteen, turvallisuuden ylläpitoon ja palauttamiseen.

5. Toimielinten ja talousarvion yhteydessä suosittelee, että neuvosto:

a) laatii toimielinten välisen sopimuksen, jossa terrorismia lähestytään uudelta näkökannalta ja yhtenäistetään erilaiset kansalliset, yhteisön ja unionin aloitteet toteuttamalla sellaisia käytännön toimia, joita on ehdotettu esimerkiksi radikaalien ryhmien, jotka väittävät puolustavansa islamia, harjoittaman terrorismin torjumista koskevassa pilottihankkeessa, kuten äskettäin hyväksyttiin Euroopan parlamentin nykyisen talousarviomenettelyn yhteydessä;

b) edistää tiedustelutietojen jakamista ja tiedusteluyhteistyötä koskevaa tehostettua yhteistoimintaa jäsenvaltioiden poliisi- ja tulliviranomaisten ja Europolin ja Eurojustin välillä;

c) varmistaa, että Euroopan parlamentti on tiiviisti mukana perustuslain III-329 artiklassa annetun yhteisvastuulausekkeen toimeenpanoprosessissa (sisältää tapauksia, jolloin päätöksillä on vaikutuksia Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan);

d) varmistaa, että Euroopan parlamenttia tiedotetaan säännöllisesti alalla tapahtuneesta kehityksestä ja että sille kerrotaan ja sitä konsultoidaan suuren terroristihyökkäyksen tapahtuessa, tarvittaessa 20. marraskuuta 2002 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen yhteydessä perustetun erityiskomitean kautta;

e) harkitsee kaikkien ETPP:n terrorismin vastaisista toimista aiheutuvien tulevien kustannusten kattamista yhteisön talousarvioista.

6. Pitää äärimmäisen tärkeänä omaa myötävaikutustaan terrorismin torjunnassa; vaatii tämän vuoksi ulkoasiainvaliokuntaansa ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaansa löytämään asianmukaisen menettelyn, jonka avulla laaditaan aiheesta suosituksia sekä neuvostolle että komissiolle; kehottaa tässä yhteydessä neuvostoa tiedottamaan täysin ulkoasiainvaliokuntalle ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja

sisäasioiden valiokunnalle ja kuulemaan niitä 27. joulukuuta 2001 annetun neuvoston yhteisen kannan 2001/931/YUTP, joka koskee terrorismin torjuntaan liittyviä erityisiä toimia (terroristiryhmien ja terroristijärjestöjen luettelo), säännöllisestä ajantasaistamisesta siten, että vuoden 2001 jälkeinen kehitys otetaan huomioon; pitää tässä yhteydessä tervetulleena puheenjohtajavaltio Luxemburgin myönteistä reaktiota.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Terrorismin vastainen EU:n toimintasuunnitelma
Menettelynumero	2004/2214(INI)
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	AFET 28.10.2004
Tehostettu yhteistyö	
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Jaime Mayor Oreja 10.11.2004
Valiokuntakäsittely	16.3.2005 19.4.2005
Ehdotukset hyväksytty (pvä)	20.4.2005
Lopullisen äänestyksen tulos	puolesta: 47 vastaan: 8 tyhjää: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Angelika Beer, Monika Beňová, André Brie, Elmar Brok, Simon Coveney, Véronique De Keyser, Maciej Marian Giertych, Alfred Gomolka, Richard Howitt, Toomas Hendrik Ilves, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Bogdan Klich, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Cecilia Malmström, Emilio Menéndez del Valle, Willy Meyer Pleite, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Baroness Nicholson of Winterbourne, Vural Öger, Cem Özdemir, João de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Bernd Posselt, Poul Nyrup Rasmussen, Michel Rocard, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Emil Saryusz-Wolski, György Schöpflin, Gitte Seeberg, Marek Maciej Siwiec, Ursula Stenzel, István Szent-Iványi, Antonio Tajani, Charles Tannock, Paavo Väyrynen, Inese Vaidere, Karl von Wogau, Luis Yañez-Barnuevo García, Josef Zieleniec
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Laima Liucija Andrikienė, Glyn Ford, Jaromír Kohlíček, Alexander Lambsdorff, Pasqualina Napoletano, Aloyzas Sakalas, Pierre Schapira, Inger Segelström
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	Margrete Auken, María del Pilar Ayuso González, Salvador Garriga Polledo, Luis de Grandes Pascual, Cristina Gutiérrez-Cortines, Małgorzata Handzlik, Javier Moreno Sánchez